

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

В. І. Груцяк
Н. Б. Груцяк
З. Ф. Назиров

**ІСТОРИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ ДОВУЗІВСЬКОЇ ОСВІТИ ІНОЗЕМНИХ
ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ**

Монографія

Харків – 2020

УДК 376-054.62 (477)

Г 90

Рецензенти:

Тохтар Г. І. — к.т.н., професор, заступник ректора (проректор) з науково-педагогічної роботи і міжнародних зв'язків Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (ХНАДУ);

Ушакова Н. І. — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки 1 Навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 1 від 20.01.2020 року)*

Груцяк В. І.

Г 90 Історичні та методичні аспекти розвитку довузівської освіти іноземних громадян в Україні : монографія / В. І. Груцяк, Н. Б. Груцяк, З. Ф. Назиров. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. – 120 с.

ISBN 987-966-285-649-1

В книзі показана сутність та значення довузівської підготовки іноземних громадян, описані витоки навчання іноземців в Україні. Авторами проаналізовано та узагальнено досвід вищих навчальних закладів з довузівської підготовки іноземців.

Книга призначена для наукових працівників, викладачів, всіх тих, хто цікавиться проблемами підготовки іноземних громадян.

УДК 376-054.62 (477)

ISBN 987-966-285-649-1

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2020

© Груцяк В. І., Груцяк Н. Б.,

Назирова З. Ф., 2020

© Чорна О. Д., макет обкладинки, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. Довузівська освіта в системі підготовки іноземних фахівців.....	7
1.1. Суть, значення, функції довузівської освіти іноземців, витоки теорії та практики.....	7
1.1.1. Суть довузівської освіти іноземців.....	13
1.1.2. Значення довузівської освіти іноземців.....	14
1.1.3. Функції довузівської освіти іноземців.....	15
1.1.4. Витоки навчання іноземців у ЗВО України.....	17
1.1.5. Навчання іноземців у зарубіжних країнах.....	20
1.1.6. Підготовка до вступу іноземців у ЗВО в зарубіжних країнах.....	27
1.2. Обґрунтування етапів розвитку теорії і практики довузівської освіти іноземних громадян в Україні.....	31
РОЗДІЛ 2. Становлення системи дovuзівської освіти іноземних громадян в СРСР і Україні як його складової частини.....	35
2.1. Перший етап (<i>зародження основ системи</i>).....	35
2.1.1. Організаційні особливості першого етапу та його зміст.....	35
2.1.2. Методичні особливості першого етапу.....	37
2.2. Другий етап (<i>пошук організаційних форм і методів навчання</i>)..	38
2.2.1. Організаційні особливості другого етапу та його зміст.....	39
2.2.2. Методичні особливості другого етапу.....	42

2.3.	Третій етап (<i>становлення системи</i>).....	44
2.3.1.	Організаційні особливості третього етапу та його зміст.....	44
2.3.2.	Методичні особливості третього етапу.....	50
2.4.	Четвертий етап (<i>розвиток системи</i>).....	57
2.4.1.	Організаційні особливості четвертого етапу та його зміст.....	57
2.4.2.	Методичні особливості четвертого етапу.....	60
РОЗДІЛ 3. Розвиток підготовчих факультетів України в пострадянський період.....		66
3.1.	П'ятий етап (<i>перехідний етап</i>).....	66
3.1.1.	Організаційні особливості п'ятого етапу та його зміст....	66
3.1.2.	Методичні особливості п'ятого етапу.....	73
3.2.	Шостий етап (<i>етап становлення самостійної системи</i>).....	75
3.2.1.	Організаційні особливості шостого етапу та його зміст...	75
3.2.2.	Методичні особливості шостого етапу.....	80
3.3.	Сьомий етап (<i>етап розвитку самостійної системи</i>).....	81
3.3.1.	Організаційні особливості сьомого етапу та його зміст...	81
3.3.2.	Методичні особливості сьомого етапу.....	89
ВИСНОВКИ.....		93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....		97